

Patricia Williams (1991): *The Alchemy of Race and Rights. Diary of a law professor*

Harward University Press

ANMELDT AF HANNE PETERSEN

Patricia Williams er amerikansk professor i kontraktsret, og tipoldebarn af en slave, der som 11-årig blev gjort gravid af sin herre, en hvid 35-årig sydstatsjurist.

Denne "arv" sammen med opvæksten som sort i efterkrigstidens USA sætter sine uudryddelige spor i denne bog, der er en samling essays af stilistisk indtil videre ret enestående karakter. Den er en sand post-moderne genreblanding af litterære, feministiske, juridiske (forfatnings- og kontraktsretlige), journalistiske, selvbiografiske, afro-amerikansk historiske og politiske (eller post-politiske?) elementer.

Men nogen overtalelse er det lykkedes forfatteren også at blive kategoriseret i flere genrer, således at et opslag på internettet i Library of Congress henviser til en lang række stikord.

På en måde er der måske tale om en sproglig version af zapning, og den, der ikke bryder sig om den opsplnitning af den lineære beretning, som denne "mulighed" tilbyder vil måske ikke uden videre sætte pris på bogen. – Teknikken gør det imidlertid muligt at gå i en form for indirekte dialog med læseren, og at bringe et meget komplekst og associerende og associationsrigt stof ned på langt færre sider, end den "fulde" ikke-fragmenterede form ville kræve.

Stilen gør det også muligt at bringe overvejelser og iagttagelser sammen, som det inden for den klassiske juridiske stil ikke er

"lovligt" at bringe sammen. Dette er noget, Patricia Williams har adskillige erfaringer med. Hun bringer i flere af sine essays "klip" fra de utallige begrundelser for afvisninger, hun har modtaget fra juridiske tidsskrifter, som forskellige versioner af materialet har været præsenteret for.

For den, der ikke forlanger "klassiske" juridiske fremstillinger, er bogen en fryd at læse – næsten ikke til at lægge fra sig. Den består af 12 essays underopdelt under underoverskrifter, der i oversættelse lyder "1. Ekskluderende stemmer: en kæde af tanker om stilens ideologi", "2. Tekstens søgsmål: en sekvens af sublimering". "3. Stige til lyset: en serie af (sammen)hængslede vendepunkter" og "4. Tilværelsens (being) ubestikkelige enkelhed: et bånd af krystalliske parabler".

I essayet "The Death of the Profane (a commentary on the genre of legal writing)", der stammer fra det 1. afsnit, beskriver hun sine erfaringer med forgæves at få adgang til en Benetton-forretning i New York for at købe en julegave til sin mor en tidlig eftermiddag i december måned, hvor den unge hvide ekspedient, efter at hun har ringet på for at blive lukket ind i forretningen til de andre (hvide) kunder, erklærer forretningen for lukket. Raseriet og ydmygelsen over denne oplevelse får hende til at gå hjem og først beskrive oplevelsen i sin dagbog, og derefter at gennemskrive den endnu en gang, sætte den op på en plakat og klistre

den op på vinduet i forretningen. Herefter præsenterer hun oplevelsen i et essay, der analyserer, hvordan "retorikken om øget privatisering som reaktion på racespørgsmål fungerer som en faktor, der rationaliserer offentlig uansvarlighed .." på et seminar om "Excluded Voices" sponsoreret af et juridisk tidsskrift. Flere uger senere kommer essayet tilbage i uigenkendelig stand, rensat for følelsesudbrud og raseri, og derefter kommer 2. udgave af essayet, hvor alle henvisninger til Benetton er fjernet, idet udgiveren frygter chikane og erstatningsansvar. I den afsluttende korrektur er alle henvisninger til forfatterens race endelig fjernet, idet det anses for stridende mod det pågældende tidsskrifts udgivelsespolitik og stil at tillade beskrivelse af "fysiognomi".

I essayet "The obliging shell (an informal essay on formal equal opportunity)", der hører til det andet underafsnit om sublimeringen, beskriver Pat Williams bl.a. en sag fra sin tid som forbrugerrettsjurist, hvor spørgsmålet var, om alt hvad der kommer ud af en pølse-maskine bliver til pølser, uanset kvaliteten af det der kommes i den i første omgang. Har maskinen en sådan transformativ kraft, at den kan forvandle små gnavere, teddybjørne og kyllinger til "pølse", eller skal vi udvide begrebet "pølse" til at omfatte også produkter som indeholder disse elementer, eller skal vi udfordre vores egen forståelse af, hvad det egentlig er, vi mener med en "pølse", dvs. grænserne for en pølse og kilderne til dette begrebs autoritet og legitimation. Erstat "pølse" med "lighed" i analysen. Bliver alt, hvad der går igennem "ligheds-maskinen" (det formelle arbejde) lige, uanset hvad der kom i (kvinder, sorte handicappede etc.). Eller skal vi overveje, hvad vi overhovedet mener med begrebet? Hvorfor finder

den unge mandlige Stanford-studerende af jødisk oprindelse, som omtales senere i samme essay, at en udtalelse om, at Beethoven er mulat, er urimelig i en sådan grad, at det giver anledning til kontroverser? Og hvem er den unge student, der har gennemgået en kønsskifteoperation lige med? Hvilket toilet må hun/han benytte?

Samlingens sidste essay "On Being the Object of Property (a gift of intelligent rage)" omhandler bl.a. overvejelserne over tipoldemoderens slavestatus, kontraktens regimenter, rugemødre, aids og en ung 11-årig hispanic, der blev slået ihjel af isbjørnene i Brooklyns Zoo, og således ifølge præsten, der forestod begravelsen, blev befriet fra "et livsforløb i kriminalitet".

Et af de spørgsmål, essay-samlingen tydeligvis rejser, er spørgsmålet om den juridiske genres eksklusivitet – hvilke formmæssige krav skal en fortælling underkastes for at blive anerkendt som lige-værdig inden for denne genre? – Og er det muligt at inkludere andre erfaringer - f.eks. erfaringen med at være objekt og genstand for kontrakten – inden for rammerne af denne genre, eller kræver denne inklusion, at genre rammer sprænges, således som Patricia Williams gør det her? Kan den klassiske form inkludere de ikke-klassiske elementer? Kan vi anerkende, at Beethoven var mulat, eller at mulatten kan skabe (nye?) "klassiske" former?

Hvad svaret end måtte være på disse spørgsmål, ser det ud til, at Patricia Williams har fået et bredt publikum i tale med sin kalejdoskopiske stil. Ifølge andre anmeldelser anvendes teksterne i engelskundervisning, i feministiske læsegrupper, i seminarer om kulturel forskellighed og på kurser om kritisk juridisk teori.